

Česká školní inspekce
Liberecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIL-1203/19-L

Název	Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Hamr na Jezeře, Školní 89
Sídlo	Školní 89, 471 28 Hamr na Jezeře
E-mail	info@ddshamr.cz
IČ	62237047
Identifikátor	600028852
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Václav Konopiský
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Místo inspekční činnosti	Školní 89, 471 28 Hamr na Jezeře
Termín inspekční činnosti	13. 1. 2020 – 16. 1. 2020, 17. 2.2020

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Charakteristika

Právnícká osoba s názvem Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Hamr na Jezeře, Školní 89 (dále „školské zařízení“) v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení vykonává činnost dětského domova se školou (dále „DDS“), základní školy (dále „ZŠ“) a školní jídelny. Ve školském zařízení jsou umístěni chlapci a děvčata,

kterým bylo soudem nařízeno předběžné opatření nebo ústavní výchova. Nejvyšší povolený počet lůžek ve školském zařízení je 48. V evidenci bylo 45 a fyzicky přítomno k datu inspekce 40 dětí. Tři pobývaly na prodloužené dovolené, jedna dívka byla hospitalizována na dětské psychiatrii, jedna na útěku. Školské zařízení svou činnost provozuje v pěti budovách. V hlavní budově sídlí ředitelství, hospodářský úsek a školní jídelna. Děti jsou umístěny ve třech budovách v šesti rodinných skupinách: třech chlapeckých a třech koedukovaných. ZŠ sídlí v budově mimo areál školského zařízení. DDS realizuje svou činnost dle školního vzdělávacího programu DDS, ZŠ vzdělává žáky podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školského zařízení (dále „ředitel“) stanovil ve své koncepci reálný rozvoj právního subjektu, který vychází z hodnocení dosavadní činnosti a konkretizuje záměry v oblasti materiální, personální a vzdělávání. Výchovné úkoly jsou formulovány v přehledně zpracovaném školním vzdělávacím programu DDS a v ročním plánu výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2019/2020. Stěžejním záměrem výchovně vzdělávací činnosti je naučit děti pravidlům, která jim usnadní návrat do běžného života. Způsob řízení odpovídá velikosti školského zařízení. Při řízení celého subjektu ředitel úzce spolupracuje s pověřenými vedoucími pracovníky jednotlivých úseků, opírá se o poznatky z jednotlivých porad, o jednání pedagogické rady a o informace ze zavedeného elektronického systému. Vnitřní kontrolní systém je funkční, postihuje všechny činnosti subjektu i sledování podmínek, průběhu a výsledků činnosti a stanovuje opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Externí supervizi zařízení nevyužívá. Školské zařízení funguje podle stanovených pravidel ve vnitřním řádu, informační systém pro zákonné zástupce i děti je přístupný.

Děti jsou do zařízení přijímány z dětského diagnostického ústavu, z dětských domovů a z dalších sociálních institucí nebo přímo z rodiny. Komplexní diagnostiku měly vypracovanou pouze děti z předcházejícího pobytu v dětském diagnostickém ústavu. Při přijetí jsou děti prokazatelně seznamovány s provozem i pravidly školského zařízení. Adaptační doba je jim stanovena zpravidla na měsíc, k úpravám dochází podle potřeb dítěte. Záznamy v knize denní evidence jsou relevantní skutečnému stavu dětí, vypovídají o jejich pohybu.

Počet pedagogů aktuálně odpovídá potřebám zařízení. Pozitivní je rovnoměrné zastoupení mužů a žen. Fluktuace zaměstnanců však dále probíhá, od poslední inspekční činnosti se vyměnilo 11 zaměstnanců, což svědčí o velké pracovní a psychické náročnosti. Noční službu pokrývají asistenti pedagoga, tím je zajištěno pedagogické vedení dětí i ve večerních hodinách. Ředitel akceptoval doporučení z poslední inspekční činnosti a přijal pro zajištění speciálních potřeb žáků školního asistenta. Etoped ve školském zařízení není, odbornou práci částečně vykonává zástupkyně ředitele. Realizuje individuální rozhovory s dětmi, pomáhá řešit problémy, zajišťuje okamžitou intervenci.

Pedagogičtí pracovníci splňují předpoklady psychické způsobilosti a bezúhonnosti, ostatní zaměstnanci předpoklad bezúhonnosti. Další vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá podle zájmu jednotlivců a potřeb zařízení. Nekvalifikovaní pedagogové si vzdělání doplňují. Všichni mají k dispozici metodický materiál Standardy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a ve školských zařízeních pro preventivně výchovnou péči (dále „standardy kvality péče“), ještě se zcela nezdařilo zpracovat je do dokumentů školského zařízení.

Pavilonové uspořádání ubytovacích prostor rodinných skupin a malý počet dětí v jednotlivých vilách zajišťuje komornější prostředí a více skupinového klidu. Materiální podmínky pro vzdělávání dětí podle požadavků vzdělávacích programů jsou dobré. Základní škola má k dispozici kmenové a odborné učebny. Zlepšilo se vybavení informační technikou. Rodinné skupiny se prostorem i vybavením blíží charakteru běžného bytu, postupně je realizována obnova nábytku. V některých však nejsou pracovní místa (psací stoly) pro všechny děti, chybí samostatné uzamykatelné skříňky pro zajištění většího soukromí. Kvalitní zázemí je pro sport, pracovní, hudební i výtvarné činnosti, další zájmovou a rekreační činnost.

Školské zařízení plní povinnosti k zajištění podmínek pro bezpečný pobyt dětí. K zamezení pohybu cizích osob v prostoru hlavní budovy a ZŠ slouží kamerový systém. Díky funkčním dohledům se daří eliminovat úrazy dětí. Děti jsou se zásadami dodržování bezpečnosti a prevence rizikového chování prokazatelně pravidelně seznamovány.

Ke zdravému vývoji dětí přispívá stravování ve školní jídelně na základě zásad zdravé výživy. Přínosem je bezplatný nepravidelný přísun surovin z potravinové banky. Děti byly s nabídkou a kvalitou stravy spokojené. Zařízení využívá možnost zvýšení nákladů na nákup potravin u významných osobních příležitostí strážníků o 300 Kč.

Finanční prostředky školského zařízení poskytnuté ze státního rozpočtu pokrývaly hlavní nákladové oblasti (mzdové, provozní výdaje a ostatní neinvestiční náklady). Škola je zapojena do projektu ESF „Šablony I a II“. Finanční prostředky z projektu byly použity na nákup učebních pomůcek, školních potřeb a na mzdu školního asistenta. Z dotačního programu zřizovatele byly uhrazeny náklady na podporu sportovních soutěží a přehlídek. Město Stráž pod Ralskem poskytlo dětskému domovu dotaci na zájmovou uměleckou činnost. Dotační programy obohatily vzdělávací činnost dětí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Děti jsou zařazovány do rodinných skupin podle jejich speciálních potřeb. Případně jsou řešeny sourozenecké vazby se zařazením i do koedukované rodinné skupiny.

Opatření ve výchově jsou navrhována vychovatelem, jsou však zaznamenávána v menší míře, děti se k nim mohou vyjádřit. Pedagogové preferují denní hodnocení a uplatňují pravidla výhod. Děti systému hodnocení rozumí.

Organizace denních činností dětí vychází z ročního plánu výchovně vzdělávací činnosti, na který navazují týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti. Nabídka je pestrá. Součástí je osobní volno i samostatné vycházky. Programy rozvoje osobnosti jsou zavedeny, nejsou však vytvořeny dle osnovy metodického pokynu standardy kvality péče. Pedagogové denně zapisují poznatky o dítěti do složky dítěte v elektronické podobě. V týdenních programech osobnostní rozvoj dětí uváděn není.

Školní příprava spočívá v pravidelné kontrole žákovských knížek, vychovatelé dle svého zvážení věnují pozornost některým předmětům. Děti dostávají ze školy domácí úkoly sporadicky, učebnice zůstávají ve škole. Děti nejsou vedeny k důkladné domácí přípravě. Riziko absence návyku přípravy může do budoucna negativně ovlivnit jejich přístup i postoj k výsledkům vzdělávání.

Spisovou dokumentaci dětí vede přehledně a odpovědně sociální pracovnice. Obsahuje všechny potřebné dokumenty, včetně opatření ve výchově, žádosti a povolení pobytu mimo zařízení. Z dokumentace je patrná funkční spolupráce s pracovníci orgánu sociálně právní ochrany dětí (dále „OSPOD“) a kurátory. Prioritním záměrem sociální pracovnice je

umožnit co největší kontakt dětí se zákonnými zástupci a pobyty v rodině, což se ve velké míře daří.

V odpoledních hodinách se děti zapojovaly do různých aktivit. Ve všech rodinných skupinách probíhala kontrola žákovských knížek a individuální rozhovory. Následovaly samostatné vycházky, společné zacílené vycházky, příprava na plavání, sportovní aktivity, hudební aktivity a beseda o první pomoci. Aktivity byly organizačně dobře připravené i realizované, pedagogové dětem důsledně vštěpovali bezpečnostní pravidla a vedli je ke spolupráci. Respektovali přitom jejich aktuální možnosti a schopnosti, rozvíjeli jejich dovednosti, průběžně oceňovali snahu. Vzájemná interakce dětí a interakce mezi dětmi a vychovateli probíhala bezkonfliktně. Pedagogičtí pracovníci v případě potřeby dětí vhodně usměrňovali. Vedli je k prezentaci svého názoru, ponechali jim prostor pro vlastní kreativitu. Vzdělávací proces přispíval k rozvoji kompetencí směřujících k zvládnutí určitých životních situací a podporoval stanovené výchovné cíle. Systém uplatňované péče věnuje dostatečnou pozornost rozvoji požadovaných gramotností a přípravě pro zvládnutí určitých problémů. Rezervy jsou v získávání praktických dovedností při nákupu surovin, přípravě a zhotovování hlavního jídla například pro víkendové vaření.

V hospitovaných hodinách v ZŠ převládala frontální výuka s řízeným rozhovorem. V menší míře byla zaznamenána práce ve dvojici nebo ve skupině. Metody a formy práce vyžadující aktivní samostatný přístup žáků a práce s chybou byly zařazeny v minimální míře. Při samostatné práci žáci řešili zadané úlohy, ale jejich úspěšnost byla nízká. Pedagogové využívali mimo učebnic také pracovní listy a výukové karty, minimálně však interaktivní techniku, která se k probíranému učivu nabízela. Prvky arteterapie byly efektivně začleněny do výtvarné výchovy, kde měli žáci možnost ztvárnit své pocity libovolnou technikou. Vystavené výtvarné práce ve třídách a na chodbách školy významně pozitivně ovlivňují sebevědomí žáků. Učitelé podporovali aktivitu žáků, vytvářeli jim prostor pro vyjádření myšlenek a úvah. Vedli je k vhodnému vyjadřování, včetně obsahové správnosti odpovědí na otázky. Sebehodnocení nebo sebereflexe žáků se vyskytla pouze v hodinách výtvarné a hudební výchovy.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Z hlediska výchovy se pedagogický tým snaží o zmírnění či vymizení zásadních problémů – záškoláctví, trestné činnosti, agresivity, konfliktních rodinných vztahů, užívání drog (včetně THC) a nežádoucích osobnostních projevů. Nastavená strategie výchovného působení jednoznačně privileguje odměny oproti trestům. Hodnotící systém je od listopadu 2019 inovován a ověřován. Je založen na každodenním hodnocení dětí v podobě přidělovaných koleček a smajlíků. Zavedením elektronického zaznamenávání poznatků o chování dětí se zlepšila vzájemná informovanost pedagogických pracovníků. Vyhodnocování probíhá ve stanovených pravidelných časových intervalech. Děti po týdnu mohou čerpat výhody (volné vycházky), které jsou četné. Systém motivuje děti k pravidelným víkendovým pobytům v rodině a navyšování kapesného. Rizikem častého pobytu v rodině bez důsledného vyhodnocování programů rozvoje osobnosti je možnost navrácení dětí k nežádoucím návykům, což samy otevřeně připouštěly. Kapesné je dětem stanoveno na střední hranici a dle dosažených výsledků hodnocení se jim navyšuje. Ke snižování prakticky nedochází. V případě střednědobého dobrého hodnocení, v rámci pozitivní motivace, je kapesné navyšováno o 100%. Vyplácení kapesného se řídí vnitřním řádem, evidence vyplácení je přehledná a průkazná. Po uplynutí hodnotícího období může být dítěti přidělena mimořádná výhoda, např. návštěva divadla. Z rozhovorů školních

inspektorů s dětmi a z přímého pozorování vyplynulo, že i přes krátkou dobu jeho trvání se děti v systému hodnocení docela dobře orientují a je pro ně motivační.

Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků jsou srozumitelně a přehledně zpracována ve školním řádu. Systém zjišťování výsledků vzdělávání je založen zejména na uplatňování standardních evaluačních nástrojů s využitím různých forem písemného prověřování a ústního zkoušení. Školní požadavky jsou nižší, také hodnocení žáků je benevolentnější, znalosti žáků jsou ve většině předmětů na úrovni horšího průměru. Je to důsledek jejich negativního přístupu ke vzdělání. Pedagogové a zejména výchovná poradkyně žákům zdůrazňují, jak je pro ně důležité získat určité vzdělání především z důvodu jejich uplatnění na trhu práce. Výchovná poradkyně s nimi a zákonnými zástupci projednává reálné možnosti dalšího studia.

Z hlediska naplňování standardů kvality péče děti nemají určeného klíčového pracovníka, ale vědí, na koho se mohou se svými problémy obrátit. V případě nutnosti jim zástupkyně ředitele poskytuje denní krizovou intervenci a realizuje zacílenou práci v rodinné skupině. Děti se podílejí přiměřeně ke svým věkovým a mentálním schopnostem prostřednictvím spoluprávy na rozhodování o důležitých aspektech života v zařízení.

V zařízení je 25 dětí s psychiatrickými problémy, které jsou v pravidelné lékařské péči. Medikace je zaznamenána v denících rodinných skupin a podání léčiv je stvrzeno podpisem. Zdravotní záznamy dětí jsou pečlivě vedeny.

Uplatňovaný preventivní systém pro řešení rizikového chování dětí je přehledný. Zahrnuje rozmanité aktivity, které předcházejí rizikovým situacím. Nejčastěji jsou řešeny pozdní návraty dětí z rodiny a z volné vycházky, kouření mimo areál školského zařízení, agrese, ničení majetku, pokusy o šikanu. Z hlediska přísných sankcí se podařilo vyřešit problém s kouřením v areálu školského zařízení. Útěky dětí jsou registrovány, v loňském školním roce jich bylo u 16 dětí zaznamenáno 48. Ve většině případů se jedná o krátkodobé útěky, jeden byl dlouhodobý. S těmito dětmi intenzivně pracuje zástupkyně ředitele. Pedagogové pracují s problémem při společném hodnocení v rodinných skupinách.

Od roku 2016 bylo evidováno osm stížností. Ze záznamů stížností a vyjádření dětí bylo zjištěno, že byly uplatňovány některými pedagogy nevhodné výchovné postupy (např. pohlavky, vulgarismy). Vedení školského zařízení je řešilo a byla realizována opatření. Riziko však stále trvá. Je patrné, že práce s agresivitou dětí je pro pedagogy velmi náročná a někteří ji obtížně zvládají. Pozitivní je skutečnost, že problémové děti jsou skupinou přijímány a vztahy mezi dětmi a dospělými jsou dobré.

Děti mohou s rodinnými příslušníky neomezeně udržovat kontakty písemné, elektronické i telefonní podle pravidel vnitřního řádu. Jsou jim umožněny jak krátkodobé, tak delší návštěvy v rodině. Zákonní zástupci dětí jsou informováni o prospěchu, chování a dalších důležitých skutečnostech v souladu s platnými právními předpisy.

Vycházky dětí mimo areál zařízení jsou střídavě pro chlapce a dívky, evidovány jsou v knize denní evidence a v systému EVIX. K jejich omezování dochází podle pravidel hodnotícího systému.

Zařízení v rámci resocializace, zejména v nastavení nových pravidel chování dětí, využívá úzkou spolupráci s odborníky. Jsou to dětská psychiatrie, školská poradenská zařízení, dětský diagnostický ústav, pediatři, OSPOD a další odborníci. Děti se zapojují do různých akcí, v místě probíhá spolupráce s obcí a domem seniorů. Účastnily se různých sportovních soutěží, olympiád, kde obsadily přední místa. Pedagogové připravují velký počet výletů a pobytů, sportovních a kulturních akcí, čímž výrazně podporují proces socializace.

Závěry

Vývoj školského zařízení

Školské zařízení pokračuje v umístování dětí jak do koedukovaných, tak i nekoedukovaných rodinných skupin.

Postupně dochází k rekonstrukci budov a obnovení vybavení rodinných skupin.

Daří se i přes fluktuaci zaměstnanců dlouhodobě pokrývat rovnoměrné zastoupení mužů a žen.

Podařilo se zajistit školního asistenta.

Silné stránky

Atraktivní nabídka ústavních i mimoústavních aktivit směřující děti k účelnému využívání mimoškolní činnosti.

Individuální přístup pedagogů k žákům, zohledňování vývoje a možností při jejich hodnocení. Podpora individuálního rozvoje všech žáků a jejich začlenění do kolektivu.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

Postoj pedagogů k domácí přípravě žáků a k zadávání domácích úkolů není jednotný. Příprava žáků na vyučování je na nízké úrovni.

Není obsazena pracovní pozice kvalifikovaného etopeda.

Programy rozvoje osobnosti dítěte obsahují záznamy o dětech, chybí cíle, na kterých by se děti podílely a propojení s týdenními programy výchovně vzdělávací činnosti.

Pedagogové ve vyučovacích hodinách nedostatečně pracují s chybou, v malé míře seznamují žáky s cíli výuky a nevedou je k jejich samostatnému vyhodnocování. Didaktickou techniku využívají ojediněle.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

Vytvářet podmínky pro efektivní komunikaci mezi pedagogy, sjednotit výchovné postupy.

Zabývat se nadále prevencí a řešením rizikového chování dětí. Důsledně sledovat používání adekvátních výchovných prostředků a opatření.

Zajistit obsazení pracovní pozice etopeda.

Zaměřit se na důslednou přípravu dětí do školy. Zvýšit nároky ve vzdělávacím procesu zejména u vycházejících žáků.

Podle standardů kvality péče vytvořit programy rozvoje osobnosti dětí, propojit je s týdenními programy výchovně vzdělávací činnosti, určit klíčového pracovníka, vybavit rodinné skupiny odpovídajícím nábytkem.

Obohatit volnočasové aktivity v rodinných skupinách o přípravu pokrmů.

Připravovat děti na pravidelné pobyty v rodinách s ohledem na možné rizikové chování.

Využít možnosti externí supervize.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 15 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Liberecký inspektorát, Masarykova 801/28, 460 01 Liberec, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.l@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Změna zřizovací listiny, vydalo MŠMT čj. 33 838/05-25 dne 1. 12. 2005 s účinností od 1. 1. 2006
2. Jmenování na pracovní místo ředitele Dětského domova se školou, základní školy a školní jídelny, Hamr na Jezeře, Školní 89, vydalo MŠMT čj. 10208/2018-2 dne 18. 7. 2018 s účinností od 1. 8. 2018
3. Vnitřní řád DDŠ platný od 1. 11. 2019
4. Školní řád ZŠ platný od 1. 11. 2019
5. ŠVP DDŠ platný od 1. 9. 2016
6. ŠVP ZŠ platný od 1. 9. 2016
7. Třídní knihy vedené ve školním roce 2019/2020
8. Aktuální rozvrhy tříd ZŠ
9. Výroční zpráva o činnosti školského zařízení za školní rok 2018/2019
10. Zápisy z porad pedagogů, školní rok 2018/2019, 2019/2020
11. Plán DVPP 2019/2020
12. Minimální preventivní program na školní rok 2019/2020
13. Dokumentace dětí - spisy (PROD)
14. Kniha denní evidence – 2019, leden 2020
15. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti 2019/2020
16. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti – prosinec 2019, leden 2020
17. Kniha denní evidence- školní rok 2019/2020
18. Kniha úředních návštěv – školní rok 2019/2020
19. Kniha ostatních návštěv – školní rok 2019/2020
20. Přehled výdeje kapesného – prosinec 2019, leden 2020
21. Složky pedagogických a nepedagogických pracovníků (doklad o nejvyšším dosaženém vzdělání, doklad o psychické způsobilosti a bezúhonnosti všech zaměstnanců)
22. Dokumentace k posouzení školního stravování
23. Dokumentace k posouzení BOZ
24. Kniha úrazů
25. Dokumenty k posouzení ekonomických podmínek

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Liberecký inspektorát, Masarykova 801/28, 460 01 Liberec, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.l@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Miloslava Paclíková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu	Paclíková v. r.
PaedDr. Dana Rozkovcová, školní inspektorka	Rozkovcová v. r.
Bc. Irina Kopčanová, kontrolní pracovnice	Kopčanová v. r.
Bc. Jana Čermáková, kontrolní pracovnice	Čermáková v. r.
PhDr. Božena Lányová, odborník na speciální vzdělávání	Lányová v. r.

V Liberci 18. 2. 2020

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Václav Konopiský, ředitel školského zařízení	Konopiský v. r.
--	-----------------

V Hamru na Jezeře 21. 2. 2020